

**МУЗИЧНІ ФЕСТИВАЛІ БАЯННО-АКОРДЕОННОГО МИСТЕЦТВА:
РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ**

У статті розглянуто провідні регіональні спеціалізовані фестивалі баянно-акордеонного мистецтва з точки зору їх регіональних особливостей. Осмислено потенціал фестивалів. Висвітлено роль провідних постатей баянно-акордеонного мистецтва.

Ключові слова: баянно-акордеонне мистецтво, фестивальний рух.

The article examines the leading regional specialized accordion festivals from the point of view of their regional characteristics. The potential of festivals is understood. The role of the leading figures of accordion art is highlighted.

Key words: accordion art, festival movement.

Здобуття Україною Незалежності 24 серпня 1991 року – стало імпульсом до активного мистецького підйому, результатом якого стало виникнення низки академічних, популярних та вузько-спеціалізованих фестивалів. Так, на теренах України починають функціонувати різноманітні фестивалі баянно-акордеонного виконавства.

Симптоматично, що фестивальний рух не лишився зосередженим лише у столиці та великих містах, а й виходячи з певного соціокультурного чинника (базування митця, робота викладача, композитора, колективу тощо) активно розвивається саме в регіональному мистецькому полі. Саме регіональні фестивалі, виходять на всеукраїнський та міжнародний рівень, що свідчить не лише, про творчий, а насамперед про інноваційний процес.

Наразі існує низка регіональних фестивалів, що дійсно створюють якісний мистецький продукт і направлені на розкриття творчого та технічного потенціалу виконавців. Сприяє роботі фестивального руху в Україні Асоціація баяністів і акордеоністів України. Це напрочуд важлива організація, на меті якої є популяризація баяну та акордеону.

Саме завдяки Асоціації баяністів і акордеоністів України та при співпраці з Національною Всеукраїнською музичною спілкою, 2013 року було започатковано важливий для виконавців на названих інструментах мистецький проект, який щороку збільшує масштаб свого впливу. Мова йде про «День українського баяна і акордеона».

Вже перший фестиваль, який відбувся у межах проекту композитора-постмодерніста Володимира Рунчака «Нова музика в Україні» став справжнім мистецьким відкриттям. «Прогресуючий рівень професійно-виконавської майстерності провідних українських акордеоністів/баяністів віддзеркалює загальну тенденцію до зростання творчого потенціалу і збагачення арсеналу музично-інтонаційних та артистично-театральних засобів мистецького впливу в галузі акордеонно-баянного мистецтва» [1, с. 2].

Проект «День українського баяна і акордеона» підкорює не лише столицю, а й майже 30 міст України. Важливо, що про цей фестиваль не просто знають за кордоном, а й мають за честь брати участь кращі виконавці з усього світу. Вихід на міжнародний рівень – надав цьому фестивалю статусу та ваги в мистецькому світі. Транслявання концертів фестивалю у соціальних мережах вражає кількістю поціновувачів українського баянного та акордеонного мистецтва.

Валерій Марченко, у своїй дисертації «Історико-культурні виміри еволюції акордеонного мистецтва в Україні» зазначає, що «В Україні окрему номінацію «акордеон» вперше було запроваджено у 2001 р. на Міжнародному конкурсі молодих баяністів та акордеоністів «Донбас –2001». Серед переможців – І. Жорницький (м. Київ, I премія), Ю.

Чубаренко (м. Київ, II премія), О. Микитюк (м. Київ, III премія)» [2, с. 171]. Це свідчить про молоді традиції фестивального руху у сфері баянного та акордеонного виконавського мистецтва.

Серед найстарших фестивалів виділимо щорічний фестиваль-конкурс виконавців на народних інструментах – «Провесінь». Його, за ініціативи місцевих музикантів, було засновано 1996 року. Втім, і тут бачимо зв'язок зі столицею, адже фестиваль проходить під патронатом кафедри народних інструментів Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського.

Щодо столиці, то звісно, центральним тут є одноденний фестиваль «KYIV ACCORDION FEST». Він проводиться щорічно у Національній філармонії України. Засновницею фестивалю є Є. Черкезова. У рамках цього фестивалю проводяться майстер класи та зустрічі з провідними митцями баянно-акордеонного мистецтва.

Своєрідним фестивальним центром можна вважати Кривий Ріг. Зокрема до 2012 року функціонував Міжнародний конкурс баяністів та акордеоністів «Кубок Кривбасу». Нині, за ініціативою адміністрації Комунального закладу спеціалізованої мистецької освіти «Музична школа №4» Криворізької міської ради, Благодійного фонду «Громадська ініціатива мешканців Кривбасу», за підтримки управління культури виконкому Криворізької міської ради, Металургійної районної у місті Кривому Розі ради, Національної всеукраїнської музичної спілки у місті проводиться Міжнародний фестиваль-конкурс баяністів, акордеоністів та ансамблів «Сучасні ритми» [4].

Серед регіональних конкурсів-фестивалів варто також згадати Всеукраїнський конкурс баяністів та акордеоністів «Зірки баяна на Запоріжжі», який був заснований у 2002 р. у Запоріжжі. Тут відбувалися змагання ансамблів малих форм – дуєтів, тріо та квартетів. Не менш важливими є й Всеукраїнський дитячо-юнацький конкурс «Бурштинові нотки», «Його величносте баян» тощо.

Справжньою столицею баянної та акордеонної музики на заході України можна вважати місто Дрогобич. Це невелике місто має тривалу історію виконавських традицій, свою виконавську школу. Зазначені чинники сприяють появі потужних фестивалів, різноманітних конкурсів для баяна та акордеона.

Зосереджені мистецькі сили у стінах Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Саме там працюють відомі дослідники та промотори баянного і акордеонного мистецтва – Б. Пиц і А. Душний. Саме ними започатковано Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile». Програма Конкурсу передбачає проведення різноманітних наукових та мистецьких заходів: науково-практичні конференції, відкриті лекції, концерти відомих виконавців та колективів, майстер-класи, методичні семінари, творчі зустрічі, презентації наукової та навчально-репертуарної літератури тощо [3].

Не менш важливим конкурсом є Всеукраїнський Відкритий конкурс баяністів та акордеоністів «Візерунки Прикарпаття». У Дрогобичі ним опікуються кафедри народних музичних інструментів та вокалу Навчально-наукового інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Не можна оминати увагою й Міжнародний конкурс-фестиваль баянно-акордеонного виконавського мистецтва «АссоHoliday». Певний час тому, це був чи не найпотужніший конкурс-фестиваль для акордеону. Його особливість полягала у естрадно-джазовій стильовій спрямованості. Конкурс був також популярний і серед видатних виконавців, в склад журі входили відомі музиканти: В. Бесфамільнов, Р. Гальяно, А. Семешко, В. Власов, М. Патаріні та інші.

На жаль, мають місце і суто бізнесові фестивальні реалії. Так, спостерігаємо щорічний наплив різноманітних псевдо-фестивалів, які, часто прикриваючись, буцімто статусом міжнародного – насправді займаються продажом місць, дипломів, сертифікатів тощо.

Отже, активний розвиток фестивального руху, ініціативна позиція провідних композиторів та виконавців, сприяють не лише покращенню якості проведення фестивалів-конкурсів для баяну та акордеону, а й впливає удосконалення виконавської технічної та естетичної майстерності як юних, виконавців-інструменталістів, так і виконавців зі світовим іменем. Вихід на міжнародну арену сприяє розширенню професійних контактів українських інструменталістів та композиторів із закордонними колегами обмін досвідом, репертуаром тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Єргієв І. Український «модерн-баян» як феномен світового мистецтва / Автореф. дис. ...канд. мистецтвознавства Київ, 2006. 19 с.
2. Марченко В.В. Історико-культурні вимірюєволюції акордеонного мистецтва в Україні (друга половина ХХ – початок ХХІ ст.): дис. ... канд.мист.: 26.00.01 – теорія та історія культури. Київ:НАКККиМ, 2017. 211 с
3. Міжнародний конкурс баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile» URL: <http://www.m-r.co.ua/mr/mr.nsf/0/D059467BF5DBDF38C2257B6E006118C6?OpenDocument>
4. Положення про Міжнародний фестиваль-конкурс баяністів, акордеоністів та ансамблів «Сучасні ритми» URL: https://muzunion.com/?p=1042&fbclid=IwAR15QBJurj9NLkTNaSIA8hly9uQx1NV8HGsa_5GisPYVKKQSwGoqwezEIE_U

Рекомендує до друку науковий керівник доцент Корнішева Т.Л.